

Pozdrav tržaškega ljudstva maršalu Titu

Tržaško demokratično ljudstvo, zbrano dne 2. aprila 1946 na mogočni manifestaciji, Vam pošilja prisrčne pozdrave. To demokratično ljudstvo vidi v Vas svojega voditelja in preko Vas pozdravlja junaško Jugoslovansko armado, osvoboditeljico Trsta in

Julijske krajine. Nadalje Vam zagotavlja, da Vam bo vedno ob strani v naporih za pravično rešitev vprašanja Trsta in Julijske krajine, to je, za priključitev te pokrajine k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji, za katero je

naše ljudstvo v tej borbi toliko žrtvovalo.

Živela Federativna ljudska republika Jugoslavija!

Živel maršal Tito!

Živel Trst, sedma federalna ljudska republika v Jugoslaviji!

Mogočna manifestacija tržaškega ljudstva

Za Jugoslavijo - za Tita - za srečnejšo bodočnost

Demokratično tržaško ljudstvo obsodilo fašistični teror in zločinsko pretepanje anti-fašističnih borcev po tržaških zaporih

Trst, 2. aprila 1946.

V zgodnjih popoldanskih urah so se pričele zbirati iz vseh delov mesta proti trgu Unità množice tržaškega prebivalstva, ki so korakale z zastavami in godbami, da bi ponovno manifestirale svojo voljo za priključitev k Jugoslaviji in da bi dale duška svoji nevolji proti nečloveškemu postopanju in pretepanju anti-fašističnih borcev v tržaških zaporih. Še preden sta nastopila najavljena govornika tovariša Jaksetič in Regent, je bil ves trg nabito poln anti-fašističnih množic. Stotine zastav z rdečimi zvezdami, modra oblačila delavcev — vse to se je mešalo z vzklikanjem in petjem vatujutih množic, ki so se umirile. Šele, ko je bil po zvočniku najavljen prvi govornik. Istočasno se je na trgu Borsabrala skupina fašističnih provokatorjev,

ki je hotela z divjim žvižganjem skozi zvočnike udušiti govor tovariša Jaksetiča. To je trajalo vse do tle, dokler ni odločen nastop skupine garibaldincev napobil civilne policiste, da so fašistične razgrajče, porinili nazaj proti Corsu. Medtem je tovariš Jaksetič nadaljeval svoj govor, ki je bil vsak hip prekinjen z burnimi odobravanji, vzklikanjem in skandiranjem: »Jugoslavija — Tito!«

Vedno nove množice so prihajale na trg, z vseh strani so zavirale nove zastave in oglasile so se nove pesmi. Ob morju je prikoralo na trg mogočna povorka, ki je nosila na čelu tablo z napisom: »ILVA«. To je bila povorka delavcev iz tržaških livarn. Burno pozdravljanje novih manifestantov je za hip prekinilo besede tovariša Jaksetiča, toda kmalu nato so množice znova sledile z napetostjo njegovim izvajanjem.

pritiska na male narode, da bi na ta način dobili prednosti. »Ako imajo te besede svoj smisel, potem naj gospod Bevin, ki ima v rokah silo britanskega imperija, odredi svojim silam, naj ne kalijo miru v naši coni A. Dopusiti morajo, da tukaj italijansko in slovensko ljudstvo v bratstvu in solidarnosti samo odloči o svoji usodi.«

Govornik je poudaril, da je potrebna svoboda brez vojaškega in policijskega pritiska, da bo lahko ljudstvo svobodno izražalo svojo voljo, ki je popolnoma v skladu z načeli mednarodne demokracije.

Tovariš Jaksetič je svoj govor zaključil z besedami: »Tako tovariši, udarimo z isto skladnostjo, s katero se kažemo v tem trenutku vsenu svetu, z istim duhom enotnosti med državljani vseh družbenih slojev ne glede na narodnost in stranke, svojo voljo, da bomo ostali vedno slojni proti kakršnemu koli izdajstvu, proti kakršnim koli spletkam, da bomo ostali slojni na življenje in smrt, da ne bo mogla nobena sila več streliti ali razbiti naše enotnosti. Lahko trdimo, da je vse naše delo usmerjeno zgolj v združitev in bratstvo, da bi tem bolj ojačali vez med mestom in deželo, da bi stvorili en sam trden blok delavcev tovarne in delavcev polja in uradov, en sam blok Italijanov in Slovanov. To je potreba, ki se je zakoreninila globoko v zavest ljudskih množic. Nadaljujmo po poti in družni naš simbol rdeče zvezde, simbol bratstva narodov vseh kontinentov, poveže naj naš voljo, da napravimo iz tega našega mesta in iz te naše zemlje pokrajino, kjer bo mogla cveteti trgovina, kjer bodo moglo delati naše tovarne, kjer se bosta mogli v popolni svobodi razvijati slovenska in italijanska kultura, kjer bodo imele naši ljudje možnost življenja v delu in miru, da lahko prispevajo k zmaji idej napredka in pravice.«

Nato je spregovoril tov. Regent.

Utrjujmo blok Slovanov in Italijanov

Govor tovariša Jaksetiča

V začetku govora je tov. Jaksetič poudaril nujnost, da so se ljudske množice zbrale na trgu Unità, kjer so včasih tisti, ki zdaj kričijo in žvižgajo, na Corsu vzklikali in ploskali Duceju.

»Nujno je, da se postavimo proti reakciji, ki se je v zadnjih časih razkrinjala kot nov fašizem. Prišli smo do zablodnega spoznanja, da oblast, ki bi morala varovati red, dela pristransko in proti demokratičnim silam. To se tiče predvsem policije, ki ne ustreza potrebam, ker so v njej kompromitirani fašistični elementi in taki, ki so z orožjem v roki služili Nemcem. Zaradi tega policija ne more biti v službi ljudstva, ampak je v popolnem nasprotju z ljudskimi interesi.«

Z obžalovanjem je govornik ugotovil, da morajo tisti, ki so se borili proti barbarskemu sistemu stare Avstrije, priznavati, da njena policija nikoli ni ravnala na tak način. S prihodom karabinerjev in kraljevih stražnikov se je pričel sistem, ki ga je fašizem privedel do skrajnosti: pretepanja po cestah, na policiji in v ječah.

Govornik je potem ugotovil množično uvažanje zločinskih elementov, ki kalijo mir, ki so vajeni pendrekov in bodal za strahovanje ljudstva. Obsodil je nekatero industrije in podjetnike, ki v

zaupanju do teh fašističnih skvader poskušajo z represalijami odvrniti svoje namerščence od udeležbe na manifestacijah in sploh od političnega življenja ljudstva. Omenil je grožnje odpustov in ugotovil posebno nevarnost sedanjega položaja, ki dovoljuje odpuščenje delavcev.

Govornik se je nato dotaknil mednarodnega položaja ter je omenil govor maršala Tita (dolgi aplavzi in vzkliki). Prikazal je napore Jugoslavije za vzdrževanje miru po vsem svetu.

Nato je tovariš Jaksetič prešel na govor britanskega zunanjega ministra Bevinja in je dejal, da se ne sme proti majhnim narodom izvajati politike nasilja in da tudi ni dopustno preiravanje vojaške okupacijske politike in izvajanje

Združimo se še bolj — za srečnejšo bodočnost

»Tovariši! Tovariš Jaksetič je povedal, da moramo ostati združeni Slovenci, Italijani in Hrvati, da bomo lahko nadaljevali naš boj proti fašizmu, naš boj za demokracijo, za mir in svobodo, katero smo si v dolgoletni borbi in z velikimi žrtvami resnično zaslužili. Pred-

vsem je treba poudariti, da moramo naš boj proti ostankom fašizma nadaljevati do popolne zmage. Dokler bo ostala naša iskra možnosti, da bi se fašizem obnovil, ne bomo imeli narodi mira, toliko časa bo obstajala možnost nove vojne, novih krvoprelitij. Seveda imamo na

Ugoditi čimprej željam ogromne večine prebivalstva Julijske krajine bi pomenilo osvoboditi stotisoče ljudi strahu, da bi bili izročeni Italiji, v kateri so preživeli toliko grozot vse od leta 1918 naprej.

E. Kardelj

Protestne brzojavke PNOO voditeljem velikih sil

zaradi nezaslišanega terorja v Trstu

Trst, 2. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča:

V zvezi z brutalnim postopanjem civilne policije v tržaških zaporih je PNOO za Slovensko Primorje in Trst danes poslal generalisimu Stalinu, Trumanu, premieru Velike Britanije Attleeju, predsedniku francoske vlade Götinu, mednarodnemu Rdečemu križu v Zenevi, sekretarju organizacije Združenih narodov Trygve Lie-u in gospe Eleonori Roosevelt, brzojavko sledeče vsebine: »450 anti-fašistov, ki so bili zaprti ob priliki anti-fašističnih demonstracij v Trstu 27. marca 1946 je stopilo v gla-

doavno stavko z zahtevo, da se postavijo pred sodišče in po zakonu kaznujejo vsi tisti, ki so jih ob aretaciji in pozneje pretepalih, mučili, zasramovali in jim pretili. V prepričanju, da boste razumeli upravičenost protesta in zahteve, se obračamo na Vas s prošnjo, da nudite vso moralno pomoč prizadetim tistim, ki so v najtežjih dneh borbe proti fašizmu na strani demokratičnih držav tvegali vse za zmago pravice in ljubezni med narodj nad barbarstvom nasiljem in sovrastvom.«

Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst.

Protizakonite in nedemokratične preiskave civilne policije v Trstu

Trst, 2. aprila 1946. Dopisnik Tanjuga poroča:

V zvezi s preiskavo, ki jo je izvršila civilna policija ob sodelovanju vojaških oblasti v noči od 28. na 29. marec t. l. v prostorih repatriacijske baze Rdečega križa Jugoslavije v ulici Michelangelo Buonarroti 31 in s preiskavo, izvršeno v noči od 29. na 30. marec t. l. v Cirolo di cultura »Rinaldo Rinaldi« v Via Caprin, smatra Pokrajinski narodno osvobodilni odbor za Slovensko Primorje in Trst za potrebno ugotoviti naslednje:

1. Obe preiskavi sta bili izvršeni na način, ki v vseh svojih dejanjih spominja na preiskave fašistov in SS-ovcev.

2. Preiskavi sta bili izvršeni v odsotnosti odgovornih organov ustanov, odnosno organizacij, ki imajo v posesti preiskane prostore in ki so za te prostore odgovorni.

3. Uslužbenci in druge osebe, ki so bile v času preiskave v prostorih, so bili odstranjeni in z orožjem prisiljeni, da preiskavi ne prisostvujejo.

4. Postopek organov, ki so vršili preiskave, je bil po zadruži očividcev skrajno surov in brutalen. Medtem, ko so v prvem primeru člani civilne policije, odnosno agenti streljali iz revolverja, predstavljali preiskava v drugem primeru pravi vandalizem.

5. Škoda, ki je nastala o priliki preiskave v Cirolo di cultura »Rinaldo Rinaldi« presega vsoto precej nad sto tisoč lir.

Navedena primera spadata po načinu izvedbe v vrsto protizakonitih postopkov, ki es vrste drug za drugim od organov civilne policije.

V vseh demokratičnih državah na svetu se preiskave izvršujejo ob navzočnosti oseb, ki so odgovorne za prostore, kjer se vrši preiskava, ali če teh ni, ob navzočnosti meščanov, ki se zaradi tega pokličejo. Ničče ne more odrekat tujakšnemu prebivalstvu pravice, da se enkrat za vselej preneha z metodami, ki jih je 25 let na tej zemlji uporabljal fašizem.

Dogodki zadnjih tednov so jasno po-

kazali nenaklonjenost civilne policije, odnosno njenih organov napram anti-fašističnemu ljudstvu.

Tak primer je tudi preiskava prostorov Cirolo di cultura »Rinaldo Rinaldi«, kjer so po končani predstavi dokazovali na vsakem koraku skrajno sovražnost. Zaradi tega moramo smatrati izvršene preiskave za docela protizakonite, ki nasprotujejo vsem demokratičnim načelom, ki so v navadi v demokratičnih in kulturnih zemljah, kakor moramo tudi smatrati izsledke teh preiskav za neverodostojne, ker ni nikakega dokaza, da bi te izsledki predstavljali rezultat res objektivnega in nepristranskega poslovanja organov, ki so preiskave vršili.

PNOO za Slovensko Primorje in Trst.

ZAVEZNIŠKA KOMISIJA OBISKALA POSTOJNO

Ajdovščina, 3. aprila 1946. — Dopisnik Tanjuga poroča: Danes dopoldne je prispeła zavezniška komisija v Postojno. Ob tej vesti so zapustili uradniki pisarne, delavci tovarne in kmetje polja ter se s številnimi zastavami in transparenti zbrali na glavnem trgu. Prišli so tudi iz Hruševja, Hraštja, Matenje vasi, Rakitniča in Stare vasi iz gri pettisotoglavne množice ne prestopajo ljudi vkljki: »Tito, Jugoslavija! Množica ljudi je spremljala zavezniško komisijo skozi postojnske ulice do Postojnske jame, kjer je komisija zdravil član Okrožnega sodišča v Postojni tovariš Bizjak Lojze. Opozoril je zavezniško komisijo na še skoraj sveže sledove partizanskih akcij v Postojnski jami, ki pričajo, pod kakšnimi težkimi pogoji so se borili primorski partizani za priključitev Julijske krajine k Jugoslaviji. Po ogledu Postojnske jame je skupina mladincev zaplesala kolo. Zavezniška komisija se je po obisku v Postojni odhljala skozi vasi cone B, kjer so jo čakale množice kmetov in kmetje, jo pozdravljali in zahtevale priključitev Trsta in Julijske krajine k Jugoslaviji.

svetu ljudi, tudi ministr, ki so celo pred enim samim dnem povedali, da ne smejo vesele uporabljati nobenega nasilja in vršiti nobenega pritiska na male narode. Pošiljanje aeroplanov nad Jugoslavijo pomeni v teh dneh brez dvoma pritisk na to novo državo, ki smo si jo sami zgradili.

Mi smo se borili in se bomo borili proti vojni. Ves štiriletni boj ni za nas nič drugega, kot boj proti vsaki vojni in s tem bomo nadaljevali.

Tovariši, s tem, da se borimo proti fašizmu, se moramo še nadalje boriti tudi za bratstvo med narodi, posebno še tu pri nas med slovenskim in italijanskim narodom. Dovolj je bilo sovraštva med narodi. Dovolj je bilo prelite krvi. Potrebno je, da se vsi trije narodi, ki živijo tu, združijo v eno samo veliko družino, enaki med enakimi, ki bodo v miru živeli. Zato upoštevajmo bratstvo med nami, zato se moramo boriti za enakopravnost narodov, zato se moramo boriti za oblast v ljudskih rokah.

Poslednji momentj so jasno dokazali, da so Italijani tesno povezani s Slovenci, da so italijanski in slovenski kraji med seboj pomešani, da so med seboj povezani in da gravitirajo drug k drugemu gospodarsko, jezikovno in kulturno, da kraji, kjer živita ta dva naroda, ne morejo živeti eden brez drugega in da bi bil v resnici zločin, če bi hoteli našo Julijsko Krajino razdeliti in ločiti naša mesta od zaledja, naše zaledje od njegovih mest. Mi se bomo borili še naprej, da ostane ta celota še naprej združena v eni sami ljudski državi — Jugoslaviji.

Vztrajajmo še naprej v boju, vztrajajmo v demokratičnem gibanju, vztrajajmo, ne da bi se pustili izzivati brez izzivani, katerih mi ne prirojamo. Mi, tovariši, med vami nismo nikdar netili sovražstva, vabili smo vas v boj proti t. l. stim, ki so pokvarili naše življenje, ki so povzročili tako ogromno razdejanje po svetu in tudi po vsej naši pokrajini. S tem bojem nadaljujmo, da se še bolj združimo delavci iz tovarn z delavci na polju, z delavci v uradih, da se še bolj

združimo Slovenci, Italijani in Hrvati, da utrdimo naše bratstvo. Smrt fašizmu!

Po končanih govorih je bila prebrana protestna resolucija Zavezniški vojaški upravi o trpinčenju zaprtih nedolžnih anti-fašistov in številne pozdravne brzojavke Združenim narodom, Trumanu, Attleeju, Stalinu in Guinu, zaprtim anti-fašistom v Coroneu, Svetovni organizaciji Rdečega križa v Zenevi in maršalu Titu, ki jo je vsa stotisočgavna množica pozdravila z burnim navdušenjem in ploskanjem ter dolgočasnim skandiranjem: Tito, Tito.

Potem se je vsa množica zvrstila v sprevod in z vrsto tržaških garibaldincev na čelu krenila kot mogočna lavina po Corsu preko trga Goldoni, Garibaldi po ulici Pascoli, Rossetti in Rismondno mimo Coronea. Tu se je vsa množica za hip ustavila, da je oddala zaprtim tovaršem, svojim doslednim borcem za sto stvar, pozdrav, pozdrav demokratičnih množic, ki s svojo mogočno manifestacijo bskajo tako fašistično ravnanje z ljudmi, ki mirno izražajo svojo voljo za priključitev k Jugoslaviji. Desettisoče pesti se je dvignilo proti zamreženim oknom zloglasnega Coronea in iz desetisočev gri je zdonela mogočna delavska himna. In v odgovor je iz zamreženih oken prihajal sicer tih, toda odločen Tito, Tito, Jugoslavija, Jugoslavija.

Tudi v zaporih, za zamreženimi okni, jim s fašističnimi metodami ne bodo ovojajali njihove volje.

Sprevod je nato po ulici Nizza krenil skozi ulico Carducci, po ulici Chega mimo postolja, kjer so SS-ovci obesili 52 anti-fašističnih borcev, naprej k obali pred hotele, kjer se zadržuje medzavezniška razmejitvena komisija. Ker pa se je medtem zvedelo, da je bila komisija na povratku v Trst zadržana v Devinu, so se množice na poziv po mikrofoni s pesmijo razšle na svoje domove.

To je bil zmagoslaven zaključek manifestacije moč naprednih tržaških množic, ki se svesti si te moči, niso pustile motiti od fašističnih skupinic, ki so na raznih vogalih z žvižganjem dajale tolažbo same sebi.

Množica Tržčanov med govorom tovariša Jaksetiča: »Vztrajali bomo do končne zmagale«

Juš Kozak:

„Zahtev človečanske kulture ne sme nihče preslišati“

Govor na zborovanju slovenskih kulturnih delavcev 2. aprila v ljubljanski Operi

V tej uri, ko mi zborujemo v Ljubljani, da povemo našo nepopustljivo zahtevo, kaj Jugoslaviji pripada in kaj ji gre, v tem času se vrši tam doli strastna, neodjenljiva borba primorskega ljudstva, to je slovenskega—hrvatskega—italijanskega delovnega ljudstva za tiste preproste človeške pravice, svobodo in dostojanstvo, brez katerih na svetu nikoli miru ne bo. Kdo ve, kaj se prav sedaj, ta trenutek dogaja tam doli? Dogodki preteklih dni so nam prinesli dovolj povodov za našo zaskrbljenost in vznemirjenje.

Kdor je videl to borbo od blizu, ji bo moral priznati, da spada med največja človeška borba evropskih ljudstev za svobodo. Karakter te ljudske borbe ima svoje posebne značilnosti. To ni borba svobodoljubnega španskega ljudstva proti Francu, borba skrajnih naporov z orožjem. Ne da se primerjati z borbo irskega ljudstva, ki se je v mirnem času borilo s peklenimi stroji, atentati in z ilegalnimi organizacijami. Borba primorskega ljudstva se vrši sedaj po zaključku najstrahotnejše svetovne vojne proti nacifašizmu, potem ko je to ljudstvo pet in dvajset let preživljalo in prenašalo teror, kakršnih le malo pozna evropska zgodovina narodov. In kljub temu: tega ljudstva ni bilo mogoče izbrisati s tega sveta. Predobro poznamo vsi to sramotno zgodovino latinske civilizacije, nobeno potvarjanje, nobena laž je ne more prepleškati. Nož, puška, streljanje v hrbet, ricinusovo olje, potujevanje imen, razlašanje in izganjanje, koncentracijska taborišča, izgon materinega jezika iz cerkve in šole, so bile blagovesti dvatisočletne rimske kulture. Turisti, ki so hodili v Italijo občudovat Michelangelove »Suznjec«, niso videli suznjev na Krasu. Zakaj? Ker slovenskega—hrvatskega ljudstva, naroda pastirjev, oratarjev premnogi kratko malo niso šteli med kulturne narode. Hodili so občudovat starega etruščanskega Apolona. Kdo izmed njih je vedel, da poskuša tam na Krasu zdrobiti Rim zopet nov narod v prah, kakor je zdrobil svoje dni kulturne Etruske. Po bibliotekah so študirali Dantejevo Inferno. Kdo je vedel, kakšen inferno preživlja narod na Krasu? Na forum Mussolini se je pod Monte Mario vezala mladina z znanimi noži in s krvoločnimi vzkliki: morte ai scievi, za imperialistične cilje novega evropskega reda. Na via dell'Impero v Rimu so turisti ogledovali pred Mussolinijevih marmornih plakatov, ki so očito razlašali zahteve novega imperija. Koliko teh turistov se je zavedalo, da se na Krasu že vrši pohod njegovih legij? Bili so, ki so tiho, drugi celo javno zagovarjali »vzorni red«, ki ga je ta frazasti režim ustvaril v Italiji in na Krasu.

Toda temu režimu ni uspelo niti to, da bi zatrl neoborožen narod z vsemi modernimi načini iztrebljanja in potujevanja. Ko se je pohod legij začel proti vzvodu, so je narod dvignil in se pričel dobesedno z golimi rokami boriti. Bila je precej neenaka borba. Na eni strani ves upravni aparat, krđela kvesturinov in karabinerjev, tanki, motorizirane legije, na drugi strani neuklonljiva ljudska volja in njen sklep: Zdaj ali nikoli, svoboda ali smrt. In petindvajset let mu-taste ljudstvo se je vrstilo med one velike, svobodoljubne narode, ki so se iz nujnosti morali združiti proti zločinskim naplompom »novega reda«, ki je javno izpovedal, da se morajo »plemeniti« ram-sake, ki so v krematorijih sezigali milijone ljudi, pokoriti sužnji narodi.

V tej borbi je žrtvovalo to ubogo primorsko ljudstvo 46.800 življenj, 95.460 ljudi je bilo deportiranih, 7000 jih je zdaj invalidov, 19.457 družin imata strehe požgane in 16.837 domov nudi komaj živalim zadostno streho.

Ali je pod svetlim soncem še mogoč kak drug dokaz ljudske borbe za svobodo in za pravice? Mislim, da bi se ga nobena človeka dostojna misel ne mogla izmisliti.

V Primorju pa se je zgodilo še nekaj drugega. Dva naroda, med katerima so skozi desetletja poskušali razpihati neugasljiv ogenj sovraštva, sta se v tej veličastni borbi podala roke. Slovensko-hrvatsko delovno ljudstvo je sklenilo prijateljstvo z italijanskim delovnim ljudstvom v tem zastupljenem ozračju, ki ga je plemenit Italijan tako karakteriziral: »Svoje dni je bilo življenje v Trstu tako zastrupljeno, da je najmiroljubnejši in najnaprednejši Italijan, ki je iz notranjosti Italije bil premešten sem, postal v kratkem času sovinitist.« Veličastna borba je tudi te sledove medsebojne mržnje zagladila in ljudstva zblížala. Italijansko, slovensko-hrvatsko delovno ljudstvo daje te dni prepričljive dokaze skupne borbe, za svobodo za mir. Italijanska tricolora s peterokrako zvezdo izraža isto voljo kot jugoslovanska tricolora s peterokrako zvezdo.

Vprašali se boste: Vojna je končana, združeni svobodoljubni narodi so strli fašistično pošast, atlantska karta je sveto-ganogotvila svobodno odločitev — temu se torej to ljudstvo še bori?

Pa je tako. Kljub temu, da je vojna končana, vkljub atlantski karti, vkljub vsem številkam človeških žrtv in porušenih domov, kljub grobovom talecev, mora to ljudstvo še enkrat dokazati svojo svobodno odločitev. Kljub temu, da je večina italijanskega delovnega ljudstva »stisnila roko slovenskemu delovnemu ljudstvu in s tem doprinesla prvi dokaz in prvo podobo bodočega mira, mora ljudstvo še in še pričevati o svoji volji in o pravicah, ki mu gredo.

Prav zato se torej borba primorskega ljudstva ne da primerjati z nobeno

drugo v Evropi po svoji tragičnosti in etični veličini.

Kako se to ljudstvo bori? Ali z noži, lesenimi kiji, s peklenimi stroji? Ne z enim ne z drugim sredstvom. Kdor je videl to veličastno borbo od blizu, kako pozdravljajo mlaji in napisli medzavezniške komisije, od katere ljudstvo verno pričakuje priznanje svojega obstoja, kdor je videl Kraševce in Kraševke, ki jim ni nobena pot predošla, da bi izpričali svojo voljo in zahteve, kdor je videl Istrane in Istranke in jim pogledal v oči, ki z otroško zaupljivostjo že naprej pozdravljajo pravico, bo spoznal, da je ta borba miroljubna, borba visoko kulturnega ljudstva, ki jo vodi demokratična ljudska oblast. Porogljivo so pisali, da ima jugoslovanska vojska pleskarske bataljone, ki prepleskajo vse hiše pred njenim prihodom. K taki zlobi bi pripomnili: »Kje pa so v coni A pleskarski bataljoni?« Primorsko ljudstvo, slovensko, hrvatsko in italijansko, je po končani vojni odložilo orožje in se v novi borbi, ki mu je bila vsiljena, bori na tak način, da bi se od njega tudi drugi narodi, ki jim je mir pri sre, lahko marsičesa naučili. Koga niso pretresle plitve gomile istrske in kraške rdeče prsti, nad katero stoji skromni, s evetjem ozaljšani napis z imeni talecev, postreljenih od nacifašistov. To so narodnostni mejniki, ki jih ne more zanikati noben narod, nobena oblast na svetu.

Disciplinirano borbo so hoteli speljati na druge tere. Vsak strel ne odmeva v Evropi, toda taki streli, ki so padli v Skednju, v via San Nicolo, opozarjajo svet. Kdo je proti vzorno disciplinirani borbi primorskega ljudstva pričel odgovarjati z nasiljem? Tista policija, v kateri služijo med drugimi znani fašisti in skvadristi. In tako se je zgodilo, da so ljudje, ki so pred letom dni služili fašizmu, streljali na stare antifašistične borec iz dobe, nečloveškega mučenja v rižarni San Saba, barbarskega izobesanja talecev v via Ghega. Cesar bi se nihče pred letom dni še predstavljati ne mogel — tudi fašisti ne — da bodo po letu dni lahko stari fašisti streljali na demokratično ljudstvo in celo na otroke tega ljudstva, je vendarle resnica. Naj navedejo en sam primer, da je primorsko ljudstvo v uporabi v svoji sedanji borbi orožje in nasilje. Toda na to ljudstvo so streljali isti ljudje, ki so požigali v Trstu Narodni dom in domove po Krasu. Ne čudili bi se, po sedanjih izkušnjah, če bi se pojavil v tisku argument, da so Slovenci s svojo življenjsko prisotnostjo tako dolgo izzivali potrpežljive fašiste, da so jim morali požgati Narodni dom. Taki so argumenti nasprotnikov demokratičnega ljudstva.

Vdri so v stanovanje tovariša Bevka, ga demolarili, njegovo ženo pretepli in osvalili. Kdo? Zanikrna, nahujskana drhal, ki živ le v pohajkovanju in ne pozna nobenega trpljenja italijanskih svobodoljubov, kaj še slovensko-hrvatskega ljudstva. Ali je ta drhal en sam strel sprožila proti nacifašizmu? Vsi pa veste, kdo je Bev? Njegovo življenje je zgovorna priča usode našega ljudstva pod fašizmom. Kakor steklega psa so ga preganjali, ječe, konfinacije, so bili njegovi domovi v zadnjih pet in dvajsetih letih. Iz ječe je šel v borbo skupaj z ženo, oba sta do zadnjega živela v gozdovih in prestala zadnje najhujšo hajko, ko je življenje vseh članov Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Primorsko viselo na zelo tanki nitki, ko so bili od Nemecev obkoljeni na kvadratnem kilometru. Ali je ta drhal, ki je pretepala, sivala ženo, demolarila stanovanje, takrat z mezinem ganila za italijansko demokratično svobodo? Če bi bilo primorsko ljudstvo naivno, bi se mu ob teh dogodkih ježili lasje, toda tako italijanski delavce kakor slovenski in hrvatski kmet danes predobro vesta, kaj je politika nasilja in česa se poslužuje. Odgovorilo bo tudi na to evropsko laž, da je danes demokratičnim ljudskim množicam zavarovana pravica.

In kdo šteti to drhal, ki se nemoteno vozi v Trst, da pretepa žene in otroke, da strelja po ulicah, demolarja trgovine, urade in stanovanja, da potiska orožje in poziva na vojno proti scivom, proglašča cesarsko parolo: mare nostro, ki je privedla italijansko ljudstvo na rob in v bedo, in laja, da jo je treba prepeljati v Dalmacijo, kjer so vse skale okrvavljene po zločinih savojske armade in Mussolinijevih legijah? To drhal šteti zavezniška vojaška uprava. Z besedami se da slepomisliiti, a dejstva se ne da izpremeniti. Kdo bi se zaupal v nepripravnost vojaške uprave, če pregleda dejstva?

Zakaj so zavezniški vojniki, ko je bila še JA v Trstu, zaprli cesto iz Proseka na Opčine in branili prehod Slovincem z besedami: »Niente, niente Sloveno, niente Tito. Buono Italiano.« Je bila to zavezniška prijaznost? Zakaj je kolonialni vojak, ki se v življenju ni vedel, kaj je Italijan in kaj Slovenec, takoj streljal slovenskemu mladeniču mimo glave, ko ga je ta prosil, da bi ga spustil skozi zaporo? Je bilo to zavezniško prijateljstvo? Kjer koli so Novozelanci prej srečavali v Italiji Titovec, so jih objemali in navdušeno vzklikali: »Tito, Tito!« Ko pa so se v Trstu na trgu dell'Unità njihovi zavezniki, jugoslovanski boreci in tržaške delovne množice poslavljale od padlih, niso ti vojniki izkazali žrtvam najpriprostejšo pietete, čeprav smo preverjeni, da je to marsikoga speklelo v sre. Zakaj so se dogodili primeri, da so se pred rokom, ki je bil JA določen za odhod, že klofotali poštene jugoslovanske borec? In če

stara resnica »in vino veritas« kaj pove, zakaj je precej primorskih rojakov dobilo strele v trebuh, ko so se zavezniški vojniki opili? Če je bila vsaka peterokraka zvezda propagandna, vsak napis: »Tukaj je Jugoslavija!« »Vogliamo democrazia!«, propaganda, ki so jo požigali zavezniški vojniki, zakaj pa vzkliki: »Abbasso sc'avi, bastardi, eviva il mare nostro, eviva Dalmazia« niso propaganda in jih šteti zavezniški kordoni? Mar zato, ker so Slovenci in Hrvatje nekoč požgali Italijanom Narodni dom in druge domove? Streli v Skednju niso bili propaganda, streli med šolske otroke niso bili propaganda, obsodba Gasparinija ni bila propaganda, vdor v Bevkoovo stanovanje in poboj njegove žene nista bila propaganda, razbijanje izložb na Corsu in v via Milanu ni bila propaganda, streli v majorja Cundra niso bili propaganda, vdor v lokale SIAU v via Udine, v via Fabio Filzi, vdor in demolaranje prostorov v via Caprin ni bila propaganda. Trde obsodbe, izrečene proti antifašističnim borecem, niso bile propaganda? Ne, vse to ni bila propaganda, temveč kaj več. Ne smemo pozabiti, če hočemo razumeti, kaj pomeni ta »več«, na Churchillove izjave proti Poljakom, zaradi katerih so šli zavezniki v vojno. Potem bomo razumeli, da ves način in vsi kolonialni prijem, ki jih uporablja Zavezniška vojaška uprava proti italijansko-slovenskemu demokratičnemu ljudstvu, niso nikak izraz službene strogosti, nepristranske pravičnosti; temveč namerna zaščita fašističnih elementov, ekspanzionističnih težejih starega fašizma. Po vsem tem pa se ne bi čudili, če se jutri v tisku pojavijo izjave, da Jugoslovani na ruskih kamionih vozijo v Trst slovenske železničarje in oborožene tolpe, da razbijajo po Trstu. Prisiljeni smo na ta način oceniti početje Zavezniške vojaške uprave v Trstu in v coni A.

Vprašamo se le: zakaj se hočejo v zgodovino in v spomin primorskega ljudstva nekateri generali in polkovniki zapisati tako, kakor so se zapisali Colliotti, Miani, Rainer in njihovi pajdaši? Kateri so razlogi, da hoče Zavezniška vojaška uprava na tako zgovoren način prepričati ljudstvo, da vsa borba antifašističnega primorskega ljudstva, vse te krvave žrtve niso pomenile prav nič in da so bila vsa zagotovila o atlantski listini in samoodločbi — same fraze?

Primorsko ljudstvo je z malenkostno zavezniško podporo vzdržalo borbo proti nacifašizmu do kraja. JA je bila prisiljena osvoboditi Trst in Primorje, da bi ne bilo nepotrebnih žrtv in da bi do kraja izmučeno ljudstvo ne bilo razočarano. JA se je kasneje v redu umaknila in prepustila cono A varstvu Zavezniške vojaške uprave, v prepričanju, da je primorsko demokratično ljudstvo izročila prijateljski zavezniški upravi. Kdo je pričakoval, da bodo bivši italijanski fašistični skvadristi, najeta reakcionarna drhal z geslom: »Abbasso sc'avi, abbasso bastardi!« deležni zaščite Zavezniške vojaške uprave in na ta pobite zavedne demokratične žene zasmehovane od angleških oficirjev?

Primorska zemlja je kakor vsa jugoslovanska zemlja popila preveč krvi svojih sinov in hčera, postreljenih, sezganih in mučenih od nacifašizma, da bi še kdaj klonila pred nasiljem. Jugoslovani vemo, da si je primorsko ljudstvo priborilo pravice do svoje zemlje v borbi, zato zahtevamo, da o svoji zemlji odločujemo kot zmagovalci med Združenimi narodi. Odklanjamo vsako barantanje, odklanjamo vsako tehtanje, koliko Jugoslovancov se lahko žrtvuje za enega italijanskega reakcionarca ali celo fašista, da bi se ustvarilo ravnotežje na ozemlju, kjer je naše ljudstvo doslej poznalo le nasilje in krivice. Jugoslovansko ljudstvo je dovolj drago plačalo nauk, kako je izpolnila reakcionarna rimska politika obljube, da so Italijani s častjo rimske pravičnosti zavezani spoštovati pravice Jugoslovancov, ko jih je rapalska pogodba pol milijona prisodila Italiji. Za take obljube ni sedaj primorsko in italijansko ljudstvo prelivalo krvi. Ze samo imena Ambrosio, Roatta, Robotti, Gambaro zadostujejo, da ne veruje v nobeno še tako sveto poročstvo. Se pred dnevi so avtohtoni Slovenci in Trstu in celo italijanski delavci poslušali iz ust civilne policije grožnje: »Potakajte, da pride Italija, potem boste nekaj doživeli.« In to v Trstu, ki ga je JA za ceno težkih žrtv osvobodila. Ali bo ljudstvo zaupal oficirjev zavezniške uprave vzklikala nemškimi vojnim ujetnikom, ki so se peljali mimo na kamionu?

Narodnostni odnosi v coni A so jasno izpričani po živih ljudeh in številkah. Mesto Trst, v katerem je večina italijanska, katere velik del pa se je odločil za Jugoslavijo, je povezano z ledjem, brez katerega ne bi moglo živeti. Jugoslovanski narodi so zmagovali, ki so enakovredni drugim zaveznikom s lastnim orožjem na svoji zemlji premagali okupatorja. Zato ne morejo in ne bodo nikoli privolili, da bi bil zadnji njihov rojak zopet izročena nasilju. Zveza italijanskega in jugoslovanskega demokratičnega delovnega ljudstva je zrasla iz skupne borbe in je kot prvi dokaz poveljnega bratstva narodov v Evropi zadostno jamstvo za zaščito manjšin in njihovo svobodo.

Kakor jugoslovanskemu tako je vsem kulturnemu svetu, ki si želi mira in bratstva med narodi, ob sebi umlji-

Iskreno želimo, da se madžarski narod odkrito odpove tistim smernicam, ki so povzročile njegovo sedanjo katastrofo je rekel maršal Tito dopisniku lista »Nepsava«

Beograd, 3. aprila (Tanjug), Budimpešta: Dopisnik Tanjuga poroča: Socialdemokratski časopis »Nepsava« prinaša na uvodnem kraju izjavo, ki jo je podal maršal Tito dopisniku časopisa ob priliki svojega obiska v Pragi.

Na vprašanje dopisnika »Nepsave«, kako sodi o sedanjih madžarsko-jugoslovanskih odnosih, je maršal Tito izjavil: Od osvoboditve Vojvodine smo pozkušali pozabiti vse tisto, kar je moglo v preteklosti skaliti dobre madžarsko-jugoslovanske sosedne odnose. Neodvisno od tega smo vztrajali na zahtevi za vsote reparacij, ki jo nam jamči pogodba o premirju.

Ponudili smo roko Madžarski, je dalje rekel maršal Tito, vendar smo morali

na žalost ugotoviti, da obstajajo še vedno krogi, ki se niso nitičar naučili iz preteklosti ter poudarjajo iredentistične zahteve napram Jugoslaviji in prav tako napram Českoslovaški.

Maršal Tito je na koncu rekel:

Iskreno želimo, da se madžarski narod odkrito odpove tistim smernicam, katere so povzročile njegovo sedanjo katastrofo.

Iz izjave maršala Tita, piše »Nepsava«, ki jo je podal z veliko prisrčnostjo, jasno izhaja, da poglobitvi madžarsko-jugoslovanskih odnosov stoji na poti samo madžarska reakcija, ki prinaša težko škodo ne samo na notranjem, temveč tudi na zunanem političnem polju.

Maršal Tito je sprejel poljskega veleposlanika Jana Karola Wendeja

Beograd, 3. aprila (Tanjug): Maršal poljske republike, gospoda Jana Karola Wendeja.

IZJAVA VELEPOSLANIKA REPUBLIKE POLJSKE
GOSPODA JA NA WENDEJA

Pogodba z Jugoslavijo predstavlja za Poljsko nadaljnji korak v izgradnji evropskega miru

Beograd, 3. aprila (Tanjug): Včeraj popoldne je veleposlanik Poljske republike g. Jan Karol Wende sprejel v prostorih poljskega veleposlanništva predstavnik domačega in tujeega tiska in jim v zvezi z ratifikacijo pogodbe o prijateljstvu in vzajemni pomoči med Poljsko in Jugoslavijo, ki je bila včeraj objavljena v Ljudski skupščini FLRJ, izjavil med drugim: Včeraj je bila na skupni seji Zveznega sveta in Sveta narodov ratificirana pogodba o prijateljstvu in vzajemni pomoči med Jugoslavijo in Poljsko.

V zvezi z zelo živahno diskusijo o eksplozivni predsednika jug. vlade maršala Tita, ki sem jo poslušal z največjim zanimanjem, bi želel, gospodje, pripomniti nekaj besedi o stališču, ki ga zavzema Poljska napram tej ratificirani pogodbi in nekaj besedi o konvenciji o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Poljsko, ki je prav tako podpisana v Varšavi 16. marca t. l.

Poleg trgovinskega sporazuma in protokola o izselitvi Poljakov iz Jugoslavije, ki sta bila sklenjena v januarju letošnjega leta, predstavljata zadnji pogodbi za poljski narod potrdilo njegovih stoletnih prisrčnih občutkov napram bratskim jugoslovanskim narodom.

Zadnje pogodbe so pravno formuliranje neprestanih tendenc, težej in občutkov poljskega naroda.

Pogodba o prijateljstvu in vzajemni pomoči dokazuje naš napor, da odvrnemo nevarnost, ki nam preti pred obnovo nemškega »Drang nach Osten« in da preprečimo ponovno nemško napadalnost. Poljski se na žalost predobro zavedajo možnosti novega povampirjenja nemških osvajaških težej kakor tudi njihove perdine sposobnosti, da si pridobe pristaje in lahkoverne pokrovitelje.

Poljska, ki je vojna strašno uničila, ki je iz usoda tako močno in tako tragično prizadela, želi predvsem mir in še enkrat mir. Pogodba z Jugoslavijo predstavlja za Poljsko nadaljnji korak v izgradnji po možnosti trajnega evropskega miru.

V brezkompromisni borbi za svobodo in mir imata Poljska za seboj junaški delež v vojni, ramo ob rami z Rdečo armado, kakor tudi z armadami naših zapadnih zaveznikov — Združenih držav Amerike in Velike Britanije. Poljska ima za seboj pogodbo o vzajemni pomoči in poveljnem sodelovanju s svojim velikim sosedom in slovenskim bratom Sovjetsko zvezo. Poljska je vezana s starimi tradicijami s Francijo, ki so dokumentirane s pogodbami, v katerih trajnost poljski narod ne dvomi. Sedaj ratificirana pogodba z Jugoslavijo je torej nadaljnji člen v verigi miroljubnega prizadevanja in težej Poljske.

Omenjena pogodba ima še en cilj. Njen 4. člen, ki se nanaša na organizacijo Združenih narodov, dosledno teži po oživitvi in utrjevanju duha te organizacije, katere ustava v zadostni meri cenjuje vrednost takšnih dvostranskih pogodb. Končno predstavlja konvencija o kulturnem sodelovanju med Poljsko in Jugoslavijo v gotovi meri dopolnitev pogodbe o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Omogočila bo našim bratskim narodom vsestransko znansveno sodelovanje, izmenjavo študentov in znanstvenikov, književnikov in umetniško sodelovanje. Približala nas bo med seboj in nas spoznala drugega z drugim. Na ta način bo prav tako doprinesla tudi k utrjevanju mednarodnega sodelovanja in prijateljstva, a dosledno tudi k hitri obnovi in miru, po katerem teži izmučeno sloveštvo.

Nato je veleposlanik g. Jan Karol Wende odgovoril novinarjem na nekaj postavljenih vprašanj.

Na vprašanje o vtisih z včerajšnje ratifikacije poljsko-jugoslovanske pogod-

be o prijateljstvu in vzajemni pomoči v Ljudski skupščini, je veleposlanik g. Jan Wende odgovoril:

Ko so se vršila v Varšavi ob priliki sklepanja pogodbe o vzajemni pomoči in prijateljstvu pogajanja, ki so trajala zelo malo časa, smo vedeli, da se morajo odnositi med našima deželama razviti in razširiti. Vedeli smo, da je to najgloblja težnja naših narodov. Včerajša manifestacija prijateljstva ob priliki ratifikacije te pogodbe je samo potrdila to naše prepričanje.

V zvezi z obiskom maršala Tita v Poljski, je veleposlanik g. Wende dejal: Maršal Tito je bil deležen v Poljski najprisrčnejšega sprejema, srečanja, ki ga more biti deležen samo brat. Prepričan sem, da je maršal Tito občutil prisrčnost s strani Poljske prav tako, kot mi Poljski čutimo prisrčnost s strani Jugoslavije. Maršal Tito je v Poljski izredno popularen. Med partizanskimi borci v Poljski je ime maršala Tita pomenilo vzpodbudo za povečanje partizanske borbe. V Varšavi, Lodzu in drugih središčih je naletel maršal Tito na najlepši sprejem in se je lahko prepričal, da čutijo najširše množice poljskega ljudstva do njega in do jugoslovanskih narodov v svojem slovenskem sreju najtoplejšo prijateljstvo.

Stališče poljske vlade — je dejal — glede vprašanja Trsta in Julijske Krajine je bilo jasno in nedvoumno formulirano v notih poljske vlade ob priliki sestanka petih ministrov za zunanje zadeve v Londonu jeseni lanskega leta. Simpatije poljskega naroda so na strani Jugoslavije. To izraža tudi poljski tisk, ki prihaja in širi jugoslovanske težnje v prisrčenem tonu. Kar se tiče sedanjega položaja v Trstu upam, da bo mednarodna komisija, ki sedaj proučuje položaj na tem ozemlju, naša pravilo tolmačenje tega vprašanja, ki bo zadovoljilo Jugoslavijo.

Odgovarjajoč na vprašanje o notranjem političnem položaju v Poljski v zvezi z zadržanjem Mikolajczyka, je veleposlanik g. Wende izjavil:

Kljub temu, da je Mikolajczyk stopil v vlado narodne enotnosti, se zdi, da te enotnosti ne želi. Kot podpredsednik demokratske stranke lahko izjavim, da je zahteva Mikolajczyka, da dobi 75% poslaniških mest v parlamentu prav tako smešna kot nerealna. Lahko mu zagotovim, da se 4 politične stranke, ki so v bloku demokratičnih strank, in to poljska socialistična stranka, poljska delavska stranka, kmečka stranka in demokratična stranka popolnoma prepričane, da bodo dobile na volitvah znatno večino. Splošne volitve v Poljski bodo še letos, kakor je izjavil predsednik V. Bierut.

Na vprašanje novinarjev, kaj lahko pove v zvezi s Churchillovo izjavo o zapadnih mejah Poljske, je veleposlanik g. Wende odgovoril:

So politiki, ki se z lahkim sreem odpovedo svojim podpisom, obveznostim itd. Med take politike spada tudi g. Churchill. Nihče drugi, kot prav g. Churchill je na konferenci v Potsdamu priznal in podpisal pravične zahteve Poljske, da dobi svoje dežele na zapadu. Zaradi svojih razumljivih protidemokratskih težej hoče g. Churchill izzvati nov plamen sovraštva in konfliktov na naši zapadni meji. Ta igra je jasna in vse demokratično javno mnenje sveta enako ocenjuje stališče g. Churchilla. Lahko še dodam, da je gospod Churchill človek, ki je izgubil zaupanje angleškega malega človeka in ki zato ne more predpostavljati, da mu bo zaupal mali človek Združenih držav, Francije, Poljske ali Jugoslavije.

Nato je veleposlanik g. Wende, govoreč o odnosih med Poljsko in Veliko Britanijo, poudaril, da Poljska upa, da bodo vprašanja, ki še niso urejena, rešena v najkrajšem času v duhu medsebojnega spoštovanja.

vo, kakšna mora biti rešitev primorskega in tržaškega problema. Vsaka druga odločitev, kar je po dosedanjih dogodkih še jasneje dokazano, je nemogoča in nesprejemljiva.

Mir bo ohranjen le takrat, ko bodo priznali Združeni narodi zvezo italijansko-slovenske-hrvatskega delovnega ljudstva in si bo ljudska oblast uredila sožitje.

Slovenski kulturni delavci smo prepričani, da so vsi napredni, svobodo-

ljubni pisatelji, umetniki, učenjaki tako v Ameriki kakor v Angliji, Franciji in drugih državah na strani primorskega ljudstva in njegove borbe. Če bi v to ne verjeli, bi morali zanikati prepričanje v človeško kulturo.

Zahtev človečanske kulture ne sme nihče preslišati.

Naj živi zveza delovnega demokratičnega italijanskega — slovenskega — hrvatskega ljudstva, ki ustvarja s svojo borbo temelje tej kulturi.

Kljub terorju policije in Xitosov je okrog 75% volivcev bojkotiralo volitve v Grčiji

Atene, 3. aprila. Agencija Reuter poroča, da je na dan grških volitev EAM objavil v Atenah uradno poročilo, v katerem je rečeno, da se je glasovanje podaljšalo za 3 ure, s čimer se je dala možnost, da so se prisilili priti na volišča volivci tudi po uri, ki je bila določena za zaključek glasovanja. V omenjenem poročilu je zlasti govora o glasovanju na področju Soluna, Volosa, Larise in številnih delavskih četrti v Atenah. Nato je rečeno, da je EAM zahteval intervencijo zavezniške komisije opazovalcev.

Na dan volitev je prišlo, v kolikor je do sedaj znano, na večih krajih do incidentov, v katerih je bilo ubitih 18 oseb. Grško ministrstvo za javno varnost je objavilo poročilo o spopadu, ki je izbruhnil med pristaši desnice in levice v peloponeški vasi Peligali, kjer sta bili ubiti dve osebi.

Glavni dvom glede pravilnosti volitev predstavlja po mnenju neodvisnih opazovalcev večkratno glasovanje. Nikjer niso uporabljali neizbrisljivega črnila, s katerim bi volivcem onemogočili, da bi večkrat glasovali.

United Press poroča, v zvezi z volivnimi rezultati, da je monarhistična organizacija »X« doživela na volitvah popoln neuspeh. Prvaki EAM-a trdijo, da se je glasovanje vzdružilo okrog 75% volivcev. Tako so izjavili, da se je po dosedanjih podatkih glasovanja vzdružilo: v Volosu (Srednja Grčija) 75%, v Lamiji 53%, v Kilkisu 70%, v Nigri 66%, v Edesi 67% in v Janini 74%.

United Press prav tako poroča, da je policija pretepla vse osebe, ki so nosile znake EAM-a. Prav tako so bili napadeni tudi bolniki v sanatoriju Asvestohor.

V Atenah je bilo na dan volitev polodne v aristokratski četrti Kolonaki 45% abstinence, medtem ko je v predmestnih Aten abstinence dosegla 70 do 80%. Vojake so prevahali z avtobusi ter so glasovali brez odobritve. Ob 13. uri je prišla iz Plitohora vest, da je tamkaj prišlo do prvih spopadov med policijo in ljudstvom. Nemiri so znatni.

V Solunu grška policija stoji pred volišči z avtomobili, na katerih so montirane strojnice. Zaprtih je bilo kakih 1000 oseb. Policija je blokirala četrt Sarantaklisis ter prepovedala zapuščati četrt. Izvedla je več aretacij. V zadnjih nekaj dneh je bilo v solunskem okrožju ubitih okrog 20 oseb.

United Press prenaša poročila londonskih listov o volitvah v Grčiji ter poroča, da je »Daily Worker« objavil poročilo, ki nudi mračno sliko nasilja in glasovanja pod pritiskom. V poročilu se trdi, da so desničarji večkrat glasovali. Generalni guvernir severne Grčije je obvestil vlado, da je v severnih predelih prišlo do »manjših spopadov« in da je nekaj mrtvih in ranjenih.

Volitve v Solunu so bile v znaku terorja in množičnih aretacij

Beograd, 3. aprila. Tass poroča: Barchatt, dopisnik »Daily Expressa« v Solunu opisuje med drugim takole stanje v mestu na dan volitev: »Koncem preteklega tedna je zapustilo mesto mnogo mladih ljudi, ker so se balj terorja, ki ga bodo izvajali nad levicari. Mesto je zares zajel val aretacij pristašev grške Narodno osvobodilne fronte (EAM-a).«

Barchatt piše nadalje: »Volitve so potekle »mirno«, ker je bila policija gospodar položaja. Kamioni, polni stražni kov, so križarili po ulicah in prepevali sovistične pesmi kakor n. pr. »Sli bo mo na Sofijo« in »Izobesili namo našo zastavo na grških Sofijah!«

Osebe, ki so širile letake, da naj ljudje ne glasujejo, je policija takoj pretepla. Napravil sem en tak posnetek, vendar pa mi je stražnik odvezel foto-

grafski aparat in me odvedel na stražnico. Tam mi je uspelo osvoboditi dva mlada človeka, člana EAM-a, katerih »zločin« je obstojal v tem, da sta širila blizu volišča letake s pozivom na bojkot volitev. Policija mi je več kakor desetkrat prepredila, da bi se razgovarjal z Grki. Prisiljen sem bil predstavljati se kot Grk in dvakrat sem se rešil pred aretacijo samo s tem, da sem pokazal svojo legitimacijo.

PROFESOR NEUMAN, ČLAN AMERIŠKE DELEGACIJE ZA OPAZOVANJE VOLITEV V GRČIJI, JE POTRDILO, DA OBSTOJAJO LAŽNI VOLIVNI SPISKI

Atene, 3. aprila. Tanjug. AFP poroča, da je član ameriške delegacije za opazovanje volitev profesor Neuman, ki je pred kratkim nenadoma odpotoval v Z. D. A., ker je bil odpoklican, objavil v grškem tisku pismo, v katerem je orisal svoje stališče glede grške notranje politike in poleg tega opozoril, da obstojajo številni lažni volivni spiski.

To držnost je lahko pojasniti s pomočjo od zunaj. Opozicijski voditelji so šli zelo daleč. Svoje zahteve so potkuzali celo argumentirali s stolmače njem »moškovski sklepov. Nek njihov list je činično izjavil, da je sklep »skrajno ozek«. V zahtevi, ki so jo postavili, so bili pa zelo široki in v polnem nasprotju z moskovskim sklepom.

Razumljivo je, da te zahteve niso mogle biti sprejete. Predstavniki Domovinske fronte so poslušali glas ljudstva, ki se je izražal na sestankih in mitingih po vsej deželi. Lahko se reče, da je v novi vladi utelešena volja ljudstva. Še trdneje so se strnile sile narodne demokracije, združene v Domovinski fronti.

Po svoji organizaciji in sestavi je nova vlada primerna za ustvarjalno delo na vseh področjih, zlasti pa za delo na področju gospodarskega razvoja. Vlada je polna izkušenj in popolnoma upravičeno bo lahko predstavljala in branila interese Bolgarije pred velikimi zavezniki in pred vsemi drugimi državami. Bolgariji se ne more očitati, da ni bilo storjeno vse, kar je bilo potrebno za uresničenje sklepov treh velikih sil v Moskvi. Da tega sklepa ni bilo mogoče uresničiti po novem poskusu, ki je bil storjen v tolikih dobri veri, so krivi samo voditelji opozicije.

Za nas predstavlja dragoceno ugotovitev izjava, ki jo je ustmeno izrazil sovjetski opolnomočeni poslanik Kirsanov ministrskemu predsedniku Kimonu Georgijevu: Sovjetska zveza smatra, da so pogoji, ki jih je postavila za sodelovanje v vladi opozicija, v nasprotju s sklepom moskovske konference in da so zaradi tega nesprejemljivi. Nasprotno pa sovjetska vlada smatra za primerne pogoje, ki jih je postavil v pogajanjih z opozicijo Kimon Georgijev, t. j. smatra, da so bili ti pogoji v skladu z moskovskim sklepom.

Z radostjo pozdravljamo novo vlado Domovinske fronte in ji želimo čim več uspehov v bodočem delu.

Sofija, 3. aprila. (Tanjug) Bolgarska brzojavna agencija poroča:

Včeraj se je prvič sestel ministrski svet z namenom, da bi razpravljal o načrtu vladine deklaracije, ki bo prečitana v terek v Narodnem sobranju.

SOVJETSKA VLADA POZDRAVLJA VLADO KIMONA GEORGIJEVA

Sofija, 3. aprila. Dopisnik Tanjuga poroča: Ministrski predsednik Kimon Georgijev in prejel opolnomočenega poslanika Sovjetske zveze v Bolgariji Kirsanova, ki mu je v imenu sovjetske vlade in v svojem imenu izročil pozdrave ob priliki sestave nove vlade.

Kongres KP Češkoslovaške končal svoje delo

Praga, 3. aprila. (Tanjug) Kongres Komunistične partije Češkoslovaške je 31. marca končal svoje delo.

Kongres je soglasno odobril politiko Komunistične partije.

Referatni Gottwald, Slanskega, Kopeckega, Svermova, Nepomuckega in Gorta so bili soglasno sprejeti, kakor tudi navodila za vodstvo partijskih organizacij pri njihovem nadaljnjem ustvarjalnem delu.

Osmi kongres je sprejel novi statut Partije in izvolil generalni komitet, v katerega je vstopilo 101 oseba. Kongres je soglasno izvolil Klimenta Gottwalda za predsednika Komunistične partije Češkoslovaške, Rudolfa Slanskega za generalnega sekretarja.

Pred zaključkom kongresa je imel Gottwald, predsednik Komunistične partije, kratek govor.

JACQUES DUCOIS OBISKAL DE. BENEŠA

Praga, 3. aprila. (Tanjug) ČTK poroča: Predsednik republike dr. Beneš je sprejel Jacquesa Ducloisa, podpredsednika francoske ustavodajne skupščine, ki se je udeležil kongresa Komunistične partije Češkoslovaške v Pragi. Pri sprejemu je spremljal Ducloisa francoski odpravnik poslov Garnier.

Dunaj, 3. aprila. Tass poroča: Kot rezultat pogajanj v zadnjih tednih, je bil dosežen sporazum med ljudsko stranko, socialistično stranko in Komunistično partijo Avstrije o načelih denacifikacije (čiščenje držav. aparata od hitlerjevcev).

V sporazumu je poudarjeno, da bo vsak poskus fašistične akcije, ki bi imel za cilj preobrat v Avstriji, ali pa bil naperjen proti njeni državni samostojnosti in neodvisnosti, najstrožje kaznovan.

DELO FRANCOSKE USTAVODAJNE SKUPŠČINE

Francoske demokratične stranke se borijo za novo organizacijo države

Moskva, 3. aprila. (Tass.) V članku, ki ga prinaša »Izvestija« o delu ustavodajne skupščine v Franciji, piše Efimov:

Po de Gaulleovi ostavki je tisk podarjal njegovo upanje, da se bodo v nastalem položaju stranke, ki so ostale na oblasti, diskreditirale v oči ljudstva, ter da se ne bodo mogle sporazumeti v političnih vprašanjih (nacionalizacija, izdelava nove ustave), zaradi česar bo nastala stalna kriza in de Gaulle bo spet poklican na oblast. Vsekakor pa ni prišlo do stalne krize.

Sklep koordinacijskega komiteta komunistov in socialistov je privedel do neke utrditve demokratičnih sil Francije. Plod tega je bil, da je bila hitro sestavljena Gouinova vlada in izkazalo se je, da more Francija brez de Gaullea celo bolje reševati ekonomske in politične naloge, kot bi jih mogla sicer.

Uspehi rudarjev, ki so dvignili izkop premoega na predvojno raven, pričajo o tem. Gouinova vlada je znatno znižala deficit, ki je narastel pod de Gaulleom na 20 milijard frankov, in znatno zboljšala preskrbo države z živili.

Ustavodajna skupščina je pričela s hitrim in uspešnim reševanjem ustav-

S PROCESA V NURNBERGU

Ribbentrop je priznal, da je sodeloval pri pripravah za napad proti Češkoslovaški

Nürnberg, 3. aprila. Tass poroča: Na jutranjem zasedanju sodišča 1. aprila so zagovorniki nadaljevali z zasliševanjem Ribbentropa.

Odvetnik Seidel, ki zagovarja obtoženega Franka, je kot prvi pričel postavljati vprašanja Ribbentropu. Glavni tožilec Sovjetske zveze Rudenko je v zvezi s tem protestiral proti poizkusu obrambe in obtoženca, da bi odvrnil sodišče od vprašanj, ki se na tej razpravi obravnavajo.

Po Seidlu je pričel z izpraševanjem odvetnik Nehite, ki zagovarja obtoženega Keitela.

S svojimi vprašanji do obtoženega ter z odgovori slednjega je branilec poizkušal prikazati stvar v taki luči, kot da bi obtoženi Keitel baje izrazil dvom o tem, če je primerna vojna proti Sovjetski zvezi. Kot je znano, je bilo v teku razprave dokazano, da je obtoženi Keitel izdal povelje o žigosanju sovjetskih ujetnikov. Zagovornik Nehite si je prizadeval, da bi stvar predstavil tako, kot da je bil Keitel proti temu žigosanju.

Nato je zagovornik obtoženega Dönlitz, odvetnik Kranz-Büller, zagovornik obtoženega Raederja Siemer in zagovornik nemške komande in generalnega štaba Lateraser postavil obtoženemu Ribbentropu vrsto vprašanj.

Ko so zagovorniki zaključili z izpraševanjem, je pričel predstavnik britanskega tožilstva David Maxwell Fyfe s križnim zasliševanjem. Da bi dokazal napadalnost nemške zunanje politike, se je zaustavil na značilni epizodi za to

politiko, ko se je vršil pri Hitlerju v navzočnosti obtoženega Ribbentropa, Papena, Keitela in drugih pritisk na avstrijskega kancelarja Schuschniga glede vprašanja priključitve Avstrije Nemčiji ter izpremembe vlade.

»Odgovorite točno na postavljeno vprašanje,« je rekel tožilec. »ali sedaj mar trdite, da se dejansko ni izvajal noben pritisk na Schuschniga 12. februarja?« Odgovorite na kratko! Nimamo časa za vaša obširna pojasnjevanja.

Obtoženi Ribbentrop je činično izjavil, da ni bilo neposrednih groženj, ampak da so »pomembna osebnost Hitlerja in njegovih argumenti naredili na Schuschniga globok vtis, tako da je Schuschnigg ob koncu izjavil, da se strinja s tem, kar je predlagal Führer.« Po besedah obtoženega Ribbentropa je bil baje Schuschnigg s pogajanjem zelo zadovoljen.

Na vprašanja tožilca, kako so kancelarja Schuschniga prisilili, da podpiše dokumente, ki so bili potrebni Hitlerju, obtoženec ni odgovoril ter se je izgovarjal s tem, da je pozabil »neznatne podrobnosti«.

Obtoženi Ribbentrop je odločno zavrnil, da bi kdaj koli sodeloval pri zahtevah, ki jih je Hitler postavil Schuschnigu, in da je baje prav toliko vedel o Hitlerjevem povelju, v smislu katerega naj bi izpolnil vse zahteve Nemčije v roku 3 dni, ker bi bila v nasprotnem primeru nemška vojska prisiljena vkorakati v Avstrijo.

Tožilec David Maxwell Fyfe je predložil obtoženemu Ribbentropu dnevnik obtoženega Jodla z beležkami, ki dokazujejo napadalnost nemške zunanje politike.

Fyfe je Ribbentropa opozoril na ono mesto iz dnevnika obtoženega Jodla, v katerem je govora o vojaškem pritisku Nemčije na Avstrijo v dobi priprav za priključitev Avstrije k Nemčiji.

»Kot minister za zunanje zadeve,« je izjavil Fyfe, »ste morali o tem vedeti.« Vendar pa je Ribbentrop še v naprej vztrajal pri svojem in trdil, kot da mu ni bilo ničesar znanega o tem, kaj so hitlerjevci pripravljali Avstriji.

»Ali si mar mislite, da vam bomo mi verjeli, da govorite sveto resnico?« — je vprašal Fyfe, »zakaj ste potem vi in vaši tovariši imeli Schuschniga 7 let v zaporu v koncentracijskih taboriščih Buchenwaldu in Dachau?«

»Na to vprašanje ne morem točno odgovoriti,« je zamoljhal Ribbentrop.

Na podlagi dokumentov, ki so bili prej predloženi sodišču, je tožilec Maxwell Fyfe razkrinkal podne metode, ki se jih je posluževal Ribbentrop v pripravah za napad na Češkoslovaško.

Semkaj spada tudi pogajanja z italijanskimi črnimi srajcami in madžarskimi fašisti glede skupne vojaške akcije proti Češkoslovaški, semkaj spada dajo podatki o prikritem vodstvu sudske fašistične stranke Konrada Henleina, kakor tudi o revarenju hitlerjevcev na Slovaškem in po vsej državi itd. Vse to je šlo skozi roke nemškega veleposlanika v Pragi.

Pod bremenom vseh teh neizpodbitnih dokumentiranih dokazov je Ribbentrop priznal, da je prav on s pomočjo spletki in pritiska vplival na Italijo in Madžarsko, da bi se zasedla celokupna Češkoslovaška, ter organiziral različne provokacije v posameznih delih Češkoslovaške.

400.000 AMERIŠKIH RUDARJEV JE PRIČELO STAVKATI

New York, 3. aprila. (Tanjug) Newyorški radio poroča, da je predvečernim ob polnoči pričelo stavkati 400.000 delavcev ameriške premogovne industrije. Stavka je nastopila zato, ker je potekel rok kolektivne pogodbe med rudarji in delodajalci ter rudarji odklanjajo skleniti novo pogodbo, dokler ne bodo ugodili njihovim zahtevam.

»Pravda« o aretacijah članov Komunistične partije Nemčije v ameriški okupacijski coni

Moskva, 3. aprila. Tass poroča: V zvezi s sporočilom, ki ga je dal dopisniku agencije Associated Press namestnik vojaškega komandanta v Berlinu polkovnik Magennis, čes da molirajo združene države Amerike v Nemčiji zagotoviti »odločnejše politično vodstvo zaradi onemogočevanja komunizma«, piše opazovalec lista »Pravda«:

»Ameriške vojaške oblasti v Berlinu so v okrožju Schöneberg aretirale 12 vodilnih članov Komunistične partije s sekretarjem okrožnega komiteta Gerhardtom Jurom na čelu.

Kot razlog za aretacijo je služila okrožnica Centralnega komiteta Komunistične partije Nemčije, ki je bila poslana sekretarjem okrožnih komitejev. V okrožnici se predlaga, da komiteti obveščajo berlinsko vodstvo o najvažnejših političnih dogodkih v okrožju ter da dajejo navodila krajevnim partijskim organizacijam glede njihove udeležbe pri delu v občinskih odborih. Ko se je ta skupina komunistov zbrala, da bi prediskutirala okrožnico, je prišlo do aretacij.

Po Magennisovi izjavi je popolnoma jasno, da sploh ne gre za okrožnico, ker ameriške oblasti težijo po tem, da bi z odločnejšim političnim vodstvom onemogočile komunizem.

Nemški komunisti so bili odločni in nespravljivi nasprotniki hitlerizma. Po Hitlerjevem prihodu na oblast se je teror fašistov v prvem naletu znesel nad njihovimi glavami. Sedanji sekretar Komunistične partije v okrožju Schöneberg Gerhardt Jur je bil za časa Hitlerjeve vlade v koncentracijskem taborišču. Po vsem tem, ko je šel skozi fašistične mučnice, se Juru sedaj nudi prilika, da spozna režim zaporov »zapadne demokracije«.

Dopisnik lista »New York Herald Tribune« poroča, da je ameriška vojaška uprava istočasno odobrila ustanovitev »bavarske domovinske in rojalistične stranke« v Münchnu, ki se zavzema za povratek monarhije. Odobritev glede ustanovitve te stranke je nasprotna sklepom krimske in berlinske konference. Vojaške oblasti Združenih držav Amerike kažejo veliko blagost in popustljivost napram fašističnemu izme-

ku, medtem ko je njihova politika glede Komunistične partije napadalnega značaja.

Magennis in njemu podobni pozabljajo na glavne naloge zavezniške uprave Nemčije. Te naloge nikakor ne obstojajo v izvajanju protikomunistične križarske vojne, kajti s tem sta se svoj čas v Nemčiji bavila Hitler in Himmler, ampak v demokratiziranju dežele in odločnem izkoreninjenju fašizma.

Prinašalci civilizacije

Italijanski listj pišejo, da bo Istra, ako se ne priključi k Italiji, opustošena od balkanskih barbarov

Da ni bilo nas, ki smo prinesli vsaj malo civilizacije med ljudstvo, bi ta postala puščava!

ČEZ DRN IN STRN

Množična likovna prireditev v Tivoliju: Borci Jugoslovanske armade in univerzitetna mladina na cilju

Dopisi „Ljudski pravici“

MARIBOR

»Da ne bo trpel promet...«

V mariborskem okrožju je na vseh važnejših progah vzpostavljen avtobusni promet. Ob osvoboditvi nismo v garaži našli ničesar, bilo ni nitij orodja, ne šoferjev, tretjina prazne garaže je bila brez strehe. Zavedali pa smo se velike potrebe po avtobusih in važnosti čim prej obnovitve prometa. Tekmovali smo med seboj pri delu. Nekaj starih avtomobilov smo dobili od KNOJ-a, nekaj smo nabrali ob jarkih in cestah kot okupatorjevo zapuščeno, tudi v Dravi je bilo marsikaj uporabnega. Vsaka malenkost nam je bila dobrodošla. To je bil naš vir za začetek in iz tega smo v 10 mesecih obnovili 25 avtobusov.

Toda material je že mnogo rabsen, gume so slabe in defekti so pogosti, zlasti se na slabih cestah. Eno zadnjih nedel so se pokvarili trije vozovi. V garaži je bil samo deželni mehanik. En pokvarjen avtobus je bil v garaži, dva sta obtičala na progih. Pred prostori sindikalne podružnice so se pričeli zbirati odborniki sindikata k sebi. Stopili so v garažo, da pogledajo po vozovih. Ko so zvedeli, da so trije vozovi defektni, so svoje nedeljske obleke zamenjali za delovnjake in si porazdelili delo. Dva sta odšla po avtobuse na prog, tretji je zavihal rokave, vtaknil glavo v hladilnik, naslednji se, črn do kolceka, eklanja nad motor. Vsak je pri svojem delu: promet ne sme trpeti.

Okrog petih popoldne so mehaniki dogotovili svoje delo in odšli h kosilu. Avtobusi pa so bili spet pripravljeni za vožnjo.

IDRIJA

Prostovoljno delo

Prosvetno življenje v Idriji je precej razgibano. Dne 27. marca je bil sestanek propagandistov iz Bele in Idrije iz poročila o dosedanjem delovanju se jasno kaže velika delavnost mestne propagande. Na propagandnem področju je zlasti delaven rajon Brusov, ki je pridobil 70 novih naročnikov za naše časopise. Na sestanku so si propagandisti zadali nekaj novih nalog. Uredili in zboljšali bodo stenske časopise, pridobili čim več novih naročnikov za naše časopise v okviru ljudske univerze se bodo prirejale predavanja tudi po okolici. Sklenili so, da bodo podprli nabiralno akcijo za vojne invalide.

Istega dne je v okviru Ljudske univerze predaval zdravnik Ivan Hribnik o tuberkulozi. Predavanje, ki so ga spremljale skioptične slike, je bilo zelo zanimivo in poučno. Ljudstvo je z zanimanjem sledilo predavanju in izrazilo željo, da bi bilo takih predavanj še več.

V dneih od 31. marca do 7. aprila bodo imeli v Idriji prosvetni teden, združen z okrajnim festivalom, ki bo 7. aprila v okviru prosvetnega tedna bo nedelja pod geslom »Mrtvim v spomin — živim v opomin« posvečena borcem ki so padli v veliki nemški ofenzivi aprila 1945. Sodelovali bodo mladinski pevski zbori iz Idrije in pevski zbor iz Vojskarskega okraja. V ponedeljek priredi orkester prosvetnega društva iz Idrije koncert. V torek priredi Ljudska univerza predavanje »Zupančičev večer«, v sredo je na sporedu Cankarjeva drama »Kralj na Betajnovci«, v četrtek nastopijo vse šole iz Idrije s kulturno in telovadno prireditvijo. V petek je dan prosvetnega filma.

OBVESTILA

NAROČILO OKRAJNIM ODKUPNIM KOMISIJAM

Osrednja odkupna komisija pri ministru za trgovino in preskrbo naroča okrajnim odkupnim komisijam: 1. Odkupna kampanja semenskega krompirja in ostalih poljskih pridelkov je podaljšana do vključno 10. aprila t. l. 2. Odkupne komisije delujejo v pospešenem tempu dalje, a člane, ki so nedelavni je odpustiti. Kampanjo odkupa je ob sodelovanju političnega aktiva poizkušati in udarniško izvesti. 3. Takoj je razglasiti, da je svoječasna prepoved sajenja krompirja preklicana, a pridelovalce je pozvati, da liste količine krompirja, ki ostanejo od saditve ponudijo v zamenjavo za koruzo. 4. V nedeljo 7. aprila morajo brzojavno ali telefonično javiti in sicer: vse odkupne komisije in pooblaščenici na terenu Osrednji odkupni komisiji, a podružnice Navoda direkciji Navoda točno število zajetega krompirja.

Osrednja odkupna komisija pri ministru za trgovino in preskrbo vlade LRS.

OBVESTILO INTERESENTOM ZA LOGARSKO TEČAJE

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo sporoča vsem interesentom za logarske tečaje, ki niso bili sprejeti v tečaja na gozdarskih šolah v Mariboru in Ljubljani, da bodo njihove prošnje rešene v zvezi s tečaji, ki bodo pričeli julija ali avgusta t. l.

RAZPIS

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo LRS razpisuje mesto šolskega sluga na državnih gozdarskih šolah v Ljubljani. Prošnje je poslati najkasneje do 14. aprila 1946 ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo LRS odd. III. Prosilci naj vložijo svojeručno pisane prošnje z opisom življenja in dokumenti po § 3. ur. zakona. Prednost imajo prosilci, ki imajo veščje do vrta in so zmožni manjših hišnih popravil.

POJASNILA GLEDE ZAMENJAVE KROMPIJA ZA KORUZO

Zaradi pravilnega razumevanja objavljenega obvestila, da se koruza zamenjava za krompir v razmerju 1 kilogram koruze za 1 kilogram krompirja pripominjamo, da je razumeti to razmerje količinsko, dočim se denarna razlika v cenah obračuna. Ta razlika znaša pri 1 kilogramu koruze 1.60 din. Kdor torej zamenja krompir za koruzo, doplača razliko 1.60 din za vsak kilogram zamenjane koruze. Višja cena koruzi je razumljiva in upravičena, če upoštevamo večjo hranilno vrednost koruze, visoke prevozne stroške in stroške sušenja. Toliko v pojasnilo, da ne bodo posestniki sumili člane ljudskih odborov ali koga drugega zaradi samovoljnega zviševanja cen.

PRESKRBA

DELITEV ŽIVIL ZA MESEC APRIL

Potrošniki okrožnega mesta Ljubljane prejmejo na osnovne živilske nakaznice, izdane za mesec april od oddelka za trgovino in preskrbo MLO: v poslovalnicah Nabavne in prodajne zadruge ter pri trgovcih, katerim so odali naročilnice po 2.400 g koruzne moke na osem odrezkov za kruh, 1.000 g ržene moke in 5.600 g enotne moke, skupaj 9.000 g na vse odrezke za kruh.

Vsa ostala živila na osnovne in dodatne živilske nakaznice prejmejo potrošniki v količinah in na odrezke objavljenih v časopisih 31. marca t. l.

Koruzne izdelke, ki jih nameravate hraniti, dobro presušite, da bi se ne kvarili.

Slane ribe so v prosti prodaji. Trgovci naj si jih nabavijo pri podružnici Navoda.

Vse potrošnike opozarjamo na veliko hranilno vrednost in vitaminsko vsebino paradizničnih in sadnih sokov, ki so prav v tej letni dobi, ko še nimamo svoje zelenjave in sadja otrokom in starikom pravo zdravilo.

Nabava teh sokov je pri sedanjih nizkih cenah vsakemu omogočena. Po tri doze paradizničkovega soka in 3 doze sadnega soka prejmejo št. 60 do 65, leta na mlečno karto »M 60 do 65«, odrezek »652«, starčki nad 65 let na ml. čno karto »MST«, odrezek »762«.

Za delitev sadnih sokov otrokom od 0-12 so bili določeni odrezki že z objavo ministrstva za trg, vino in preskrbo z dne 31. marca 1946.

Lahki delavci bodo prejeli mesto masti, 200 g sojine slanine na že objavljeni odrezek LD 20

TRGOVCI

naj prevzamejo blago pri podružnici Navoda po sledeči vrstnem redu: dne 4. aprila: Nabavna in prodajna zadruga, Zveza trgovcev in gostilničarska zadruga, dne 5. aprila: od širke G (Goršič Danica) do K (Krisper Coloniale), dne 6. aprila: vsi zunanji trgovci iz bivših občin St. Vid, Ježica, Polje in Kozarje, dne 8. aprila: od širke K (Krivica) do M (Mo'oh Bogomir), dne 9. aprila: od širke M (Možina Alojzij) do S (Solč Matko), dne 10. aprila: od širke S (Stanovnik Jože) do Z (Zorman Janez) in dne 11. aprila: od širke A (Adamšč Marija) do G (Gorjan Marija).

DELITEV JAJC

Potrošniki Ljubljane, Kočevja, Jesenic, Litije, Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in ostali industrijski kraji ter sedeži okrajnih odborov prejmejo v aprilu mesec 10 komadov jajc proti predložitvi osnovne živilske nakaznice, katero prodajalnice pri prejemu blaga žigosajo na hrbtni strani.

V onih krajih, kjer potrošniki še niso prejeli prvih 10 komadov naj okrajni ljudski odbori objavijo drugo delitev šole po izvršitvi prve.

Potrošniki v mestu Ljubljani prejmejo za mesec april v vseh poslovalnicah po 10 jajc na osnovne živilske nakaznice. Mlekarne smejo izdajati upravičencem jajca le in izključno pod pogojem, da prisilneje predhodno na hrbet osnovne živilske karte za mesec april žig mlekarnice. Mlekarno obveščamo, da bo Centralna zbiralnica mleka postopoma dobavljala jajca posameznim mlekarnam.

PRIJAVE ZA DODATNE ŽIVILSKE NAKAZNICE ZA DELAVCE

zaposlene pri težkem delu (D) za osebe, zaposlene pri lahkem delu (LD), za vojne invalide, ki niso nikjer v službi, za pripadnike Narodne milice in paznike kazenske-poboljševalnega zavoda ter za invalide fašističnega terorja za mesec maj v mestu Ljubljani, se morajo predložiti najkasneje do 15. t. m. pri pristojnih ljudskih odborih in sicer na enak način, kakor doslej. Kdor se do tega roka ne bo prijavil, ne bo dobil dodatne živilske nakaznice. Upravičenci, ki iz utemeljenih razlogov (n. pr. nastop službe po 15. v mesecu itd.) ne bodo mogli pravočasno predložiti predpisanih potrdil oz. prijav, naj se naknadno prijavijo za prejem dodatnih živilskih nakaznic pri svojem četrenem ljudskem odboru.

Opozorilo: »Prijava delavcev, zaposlenih pri težkem delu »TD« podpiše predstavnik podjetja in predstavnik delavskega sindikata, katera jamčita in odgovarjata za pravilno prijavo delavcev, ki so zaposleni v podjetju pri težkem delu in izpolnjujejo predpisane pogoje.

Potrdila delodajalcev (za prejem dodatnih živilskih nakaznic LD) podpisuje predstavnik podjetja ali ustanove, kakor jetja ali ustanove, kjer je delavec ali nameščenec zaposlen. Ako sindikalna potudi sindikalna podružnica dotičnega podružnica še nima stampiljke, zadostuje, da podpiše potrdilo njen predstavnik poleg stampiljke delodajalca. Sindikalne podružnice morajo izstavljena potrdila podpisati tudi onim delavcem, ki niso člani sindikalnih organizacij, so pa v dotičnem podjetju ali ustanovi v službi, s čemer potrjujejo, da je imenovani delavec ali nameščenec resnično tam zaposlen. Kjer še ni sindikalnih podružnic ali bodo v najkrajšem času ustanovljene, zadostuje, da podpiše potrdilo samo predstavnik podjetja s klavzulo, da podjetje nima sindikalne organizacije.

MLO, ODDELEK ZA TRGOVINO IN PRESKRBO OBJAVLJA:

Na nakaznice okrajnih odborov, izstavljenih po predlogih odkupnih komisij (5 m blaga, 1 srajo, 1 spodnje hlače) smejo imetniki kupiti le v območju okrožja, kejr je bila nakaznica izstavljena. Isto velja tudi za okraje ljubljanskega okrožja, katerih druge nakaznice so sicer veljavne tudi za nakup v trgovinah okrožnega mesta Ljubljane.

VAŽEN SESTANEK V LJUBLJANI

Važen sestanek vseh uličnih krajevnih ljudskih odborov vseh deset mestnih četrti, KLO Kozarje-Podsredka in Vrhovci ter vseh terenskih in četrtinskih ljudskih odborov se bo vršil danes v četrtek dne 4. t. m. točno ob pol 8. uri zvečer v telovadnici Tehnične srednje šole, vhod iz Aškercjeve ceste (glavni vhod).

Sestanka morajo obvezno udeležiti od vsakega uličnega — krajevnega ljudskega odbora vsaj ulični sekretar in poverjenik oziroma njih namestnika, gospodarski referenti vseh terenov ter predsedniki, sekretarji in referenti za preskrbo vseh četrtinskih ljudskih odborov.

Razpravljalo se bo o zelo važnih spremembah poslovanja in sicer: glede določitve in razdeljevanja osnovnih živilskih nakaznic, dodatnih živilskih nakaznic za otroke in mladi; za LD, TD, NM in invalide fašističnega terorja, nakaznic za mleko, nakaznic za kurivo in nakaznic za petrolej za razsvetljavo ter v zadevi preskrbe bolnikov v zasebni oskrbi, nosečih žen, oskrbovanih v raznih zavodih in družinskih članov oficirj v in vojaših uradnikov JA.

Vsi udeleženci sestanka naj prinesejo s seboj papir in svinčnik.

Skoro vsi ulični odbori so v preteklem mesecu zaupane njim naloge dobro izvršili. V tekočem mesecu pa se bo izvršilo določeno delo po novih navodilih in sicer v tekmovanju med uličnimi in krajevnimi ljudskimi odbori na pr eben udeležni način v okviru prvomajskega tekmovanja. Uspeh tekmovanja bo objavljen.

Koncerti

Koncert sovjetske komorne glasbe priredi Društvo za kulturno sodelovanje Slavije z ZSSR v ponedeljek, 8. aprila ob pol 21. uri v veliki Filharmonični dvorani. Dela skladateljev: Hrennikov, Mjaskovski, Prekofjev in Šostakovič bodo izvajali: altistka Elza Karlovac, Ljubljanski godalni kvartet (Pfeifer, Dermelj, Sušič, Sedlbauer) in pianist Pavel Sivic. Vstopnice so od danes popoldne dalje v predprodaji v Knjigarni Glasbene Matice.

Koncerti naših prvih, najodličnejših solistov spadajo med najbolj priljubljene in obiskane naše koncertne prireditve. Več izvajalcev na enem večeru in raznolikost sporeda privabijo tak večer v koncertno dvorano mnogo glasbo-ljubivega občinstva, ki se nastaja na skrbno sestavljenim in prvovrstno izvajanim sporedom. Tak večer priredi naša Akademija za glasbo v veliki Filharmonični dvorani jutri v petek ob 20. uri. Nastopili bodo: Julij Betetto, Janko Ravnik, Jan Slais, Anton Trost in člani Ljubljanskega kvarteta: Leon Pfeifer, Albert Dermelj, Vinko Sušteršič in Cenda Sedlbauer. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Četrtek, 4. aprila ob 20. uri: Simonov: »In tako tudi bos, Premiera. Red Premierski.

Petek, 5. aprila ob 20. uri: Nušič: »Pokojnik«. Sindikalni abonma red SC.

Konstantin Simonov: »In tako tudi bos, Današnja premiera v Drami, delo sovjetskega avtorja, prikazuje povr. k frontnega polkovnika, inženirja Saveljeva med Domovinsko vojno v njegovo prejšnje stanovanje v Moskvi, kamor se je bila medtem vselila rodbina arhitekta Voroncova, ki je izgubila svoje stanovanje zaradi sovražnikovega bombardiranja. Polkovnik Saveljev je izgubil v vojni svojo ženo in svojega otroka ter ga je skoraj strah pred svojim prejšnjim domom. Toda v Voroncovih pozna dobre in prisrčne ljudi in v Olgi, arhitektovi hčerki, najde pot, ki mu kaže v pozitivno in srečno bodočnost. Delo režira prof. Osip Sest, Saveljeva igra Slavko Jan, Voroncova Ivan Lipah, Olga — Ivanka Mežanova, Saša — Rusa Bojčeva, Marijo Sergejevno Marija Vera, Ano Grečivo, majorja — Elvira Kraljeva, polkovnika Ivanova — Lejze Potokar, Vasjo Karetnikova — Branko Miklavc, Nadjo — Mila Kačičeva, Vanjo — Branko Starič. Predstava je za red Premierski.

Opera

Petek, 5. aprila: (Generalka.)

Fran Lhotka: »Vrag na vasic, bade!, za katerega sta napisala scenarij in ga koreografirala naša odlična koreografa in plesna umetnika Pija in Pina Mlakar, bo v Operi izvajan kot premiera v nedeljo 7. t. m. ob 19.30. Vsebinska je povzeta po neki jugoslovanski pravljici. Krstna vedba tega reprezentativnega baletnega dela je bila leta 1935 v Zürichu. V Zagrebu je bil »Vrag na vasic kot izvorno delo domačega skladatelja izvajan prvič leta 1937 in doživel 25 uprizoritev. Pri izvedbah v naši Operi bosta sodelovala kot gosta Mira Sanjina, primabalerina beogradske Opere, in Oskar Harnoš, koreograf in solopisalec zagrebške Opere. V ostalem sodelujejo poleg obeh naših umetnikov Pije in Pina Mlakarja še baletni solisti: Bravničarjeva, Japljeva, Remškarjeva, Erzen, Suhi in pa pomnoženi baletni zbor. Dirigent: M. Polič.

Sentjakobsko gledališče

Mestni dom

Sobota 6. aprila ob 20.15: »Gospa ministrica«. Nedelja 7. aprila ob 20.15: »Gospa ministrica«.

»Gospo ministrico«, zabavno in duhovito Nušičevo veseloigro, bodo ponovili v Sentjakobskem gledališču v soboto 6. in v nedeljo 7. aprila ob 20.15. Igra vsebuje mnogo situacijske in besedne komike in nudi gledalcem mnogo vedre zabave. Vstopnice kupite že v predprodaji v poslovalnici Putnika, hotel Slon, od petka dalje.

RADIO

569 m — 243 m — 46 m

DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK

4. aprila 1946.

6.30—7.00 Lahka glasba — 7.00—7.15 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 7.15—8.00 Eden, dva, tri in več klavirjev — 12.30—12.40 Dvoček: Karnevalska ouvertura. — 12.40—12.55 Napoved časa, vesti, objave in pregled sporeda — 12.55—13.30 Opoldanski koncert. Sodelujejo: klarinetist Miha Gunzcek in kontrabasist Strašek Josip, pri klavirju B. Adamič — 13.30—13.45 Napoved časa, pregled tiska, objave in pregled sporeda — 13.45—14.00 Samospelje sodobnih slovenskih skladateljev poje bariton, Franc Langus, spremlja Samo Hubad — 14.00—14.30 Mozart v D-duru, izvajajo člani Trž galnega kvarteta, Simeone Baldasare, Samuel Harry, Luzzato Sergio, Gasperini Nereo — 14.30—14.45 Napoved časa in poročila — 14.45—15.00 Čajkovskij: Italijanski capriccio, Ljadov: Začrtano jezero — 15.00 Poizvedbe — 18.00 do 18.30 Hamerson: Passacaglia, Mozart: Duo za violino in violo, Izvajata Nikola Petrovič — violina in M. Skalar — viola, spremlja Bojan Adamič — 18.30—18.50 ... za mladino. III. Kongres mora imeti delovni značaj. Govori tov. Jurančič, član tajništva GO-ZMS — 18.50—19.00 Sovjetske koračnice — 19.00—19.20 Vojška oddaja — 19.20—19.30 Grünfeld: Diner, Albeniz: Tango, Grünfeld: Popelka, igra Alfred Grünfeld na klavirju — 19.30—19.45 Oddaja ministrstva za obrambo zadeve: Uvod k zakonu o matičnih knjigah — 19.45—20.00 Ruske zbornice pesmi — 20.00—21.00 Prenos simfoničnega koncerta Radij orkestra, pod vodstvom Uroša Prevorskega iz Trg. doma za tiskarne: Blasnik, Merkur, Čemažar — 21.00—21.15 Napoved časa, poročila, objave in pregled sporeda — 21.15—21.30 Vaški kvintet igra slovenske in umetne pesmi — 21.30—22.00 Violinist Uroš Prevorski igra skladbe slovenskih skladateljev, spremlja prof. Pavel Sivic — 22.00 Iz naših jutrišnjih časopisov — 22.00 do 23.00 Plesno glasbo izvajata Plesni orkester RL, dir. B. Adamič.

Radio Ljubljana obvešča poslušalce, da od 1. aprila pričenja večerne oddaje ob 18. uri in ne več ob 17.30 kakor doslej. Večerne oddaje trajajo do 23. ur.

Solstvo

Na državni gimnaziji v Kranju bodo popravni, dopolnilni in posebni izpiti v 16. aprila t. l. od 8. ure dalje. Pravilno opremljene prijave za izpite sprejema ravnateljstvo do 10. aprila t. l. Verifikacija izprijeval. Naslednji dijaki naj se zgledajo v ministrstvu za prosveto, odsek za srednje šolstvo, oziroma naj takoj pošljejo svojo naslov, da se jim vrnejo verifikirana spričevala iz drugih federalnih enot; Ursič Angela Helena, Jerman Filipina, Gošnjak Regina, Jerež Borut. (Iz pisarnje ministrstva za prosveto.)

V soboto nastopijo domači pevski zbori.

V nedeljo se prosvetni teden zaključi z okrajnim festivalom, pri katerem sodelujejo vse okrajne edince. Popoldne bo ta dan tek »Čez drn in strn«. V pripravi so razne razstave in tekmovanje v šahu.

MEŽICA

Lesni delavci za obnovo

Sredi Mežice leži tesarsko podjetje in žaga Jurija Potočnika. Med okupacijo delavci niso podpirali okupatorja, produkcija je padla za 75 odstotkov, stroji so bili pokvarjeni.

Takoj po osvoboditvi so skupno poprijeli za delo pri obnovi obrata in obratnih naprav in v najkrajšem času so lahko pričeli z žaganjem lesa za drž. gozdno upravo v Crni. Postopoma so zviševali produkcijo in jo v preteklem mesecu dvignili v primeru z lanskoletno za 100 odstotkov.

Ko se jim je nedavno pokvaril polnojarmanik, glavni stroj za žaganje hlodov, bi jim bilo zaostalo delo, ker bi potrebovalo popravilo stroja v tovarni najmanj en mesec. Strojnik Jerše in podjetnik sta se sama lotila obnove stroja in ga v petih dneh popravila. Pri tem sta prihranila mnogo časa in usposobila polnojarmanik, da teče z večjo hitrostjo. Tako ta stroj spet reže vedno nove hlode, ki jih vozniki stalno dovajajo. Tudi ostali stroji so že precej stari in obrabljeni, a ker zacasno se ni moglo dobiti novih, so delavci sklenili, da bodo še bolj povečali pažnjo, da se izognje okvaram in jih čim bolj izkorišči.

Preteklo nedeljo so delavci delali za sindikat; sklenili so, da bodo delali tudi za Komunistično partijo in ji poklonili zaslužek ene delovne izmene v višini 2150 din.

Tako teče žaga in reže deske, da bodo z njimi čim prej obnovili požgana gospodarska poslopja, šole, mostove širrom vse naše domovine.

K. T.

ELEKTRIČNE ŽARNICE DO 5 VATOV SO OPROŠČENE DRŽAVNE TROŠARINE

Po predpisih o državni trošarini se na električne žarnice do 15 vatov jakost, plačuje državna trošarina 3 din od vsake žarnice.

V zvezi s tem določilom je zvezno ministrstvo za finance pojasnilo, da se za male žarnice do 5 vatov jakosti, ki se uporabljajo za žepne svetilke in za kolesa (bikikle), kakor tudi za signalne žarnice za avtomobile in motociikle, ne plačuje državna trošarina, ker te žarnice ne služijo za stalno razsvetljavo.

KINEMATOGRAFI

Sporedi državnih kinematografov:

LJUBLJANA, Kodeljevo: Sovjetski film »Vdore«, tehnik. Ob 20. uri. Matica: Sovjetski film »Visoka nagrada«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Sloga: Sovjetska dokumentarna filma »Dunaj« in »V Pomeraniju«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. Union: Ameriški film »Zakaj smo se srečali«, tehnik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15.

CELJE, Dom: Sovjetski film »Otroci kapitana Granta«, tehnik. Metropol: Sovjetski film »Čevljarci«, tehnik.

MARIBOR, Esplanade: Sovjetski film »Dnevi in noči«, tehnik. Grajski: Francoski film »Rudnik goric«, tehnik.

KRANJ: Češki film »Po krivem obsojanju«, tehnik.

PTUJ: Češki film »Gabrijelac«, tehnik.